

■ Vi bygger større og større stalde. Større anvendelse og mere målrettet tildeling af foderadditiver er vejen frem, hvis vi vil afkoble besætningsstørrelsen fra den korrelerede stigning i problemer med taberkøer og dødeligheden hos malkekøer, som nu er over fem procent. Arkivfoto.

af HENNING LYNGSØ FOGED, agronom, indehaver af enAgro

Praksis omkring mineral-tildeling kan forbedres

Foderadditiver bør tildeles målrettet til malkekøerne.

De fleste kvægbrugere tildeler foderadditiver som eksempelvis organiske mikromineraler og naturlig E-vitamin gennem fuldfoderet. De økonomiske gevinster udhules imidlertid af manglende mulighed for målrettet tildeling. Praksis er nemlig at tildele alle malkekøerne de dyre stoffer, men det er alene køerne i den kritiske periode af laktationen, som kvitterer for dem.

En besætning på 243 årskøer kunne typisk spare cirka 60.000 kroner om året, hvis de kunne tildele foderadditiverne målrettet. Denne besparelse kunne anvendes på at anvende flere typer af de gavnlige tilsætningsstoffer til køerne i den kritiske periode.

Det er en udbredt praksis at anvende organiske mikromineraler, naturlig E-vitamin og andre foderadditiver som en del af mineralfoderet

til malkekøer. Ved at tildele disse stoffer via det mineralfoder, som fuldfoderet er optimeret med, taber en besætning typisk 250-400 kroner pr. ko pr. år, idet køerne i midt- og senlaktation samt i begyndelsen af goldperioden får dyre foderadditiver, som de ikke kvitterer for, og derved udhuler man den økonomiske gevinst ved at anvende disse tilsætningsstoffer. Den fulde effekt kunne opnås ved at begrænse tildelingen til den kritiske periode, det vil sige fra to-tre uger før kælvning i den såkaldte "close-up"-periode, og indtil nogle uger efter kælvning. Det bør højst være, indtil koen er i energimæssig balance. Det vil sige, når mobiliseringsfasen slutter - se figur 1.

De sparede udgifter ved en sådan praksis burde i stedet anvendes på at give køerne flere af de gode foderadditiver såsom antioxidanter og niacin, der ikke anvendes af særligt mange kvægbrugere.

Alle køer får det samme foder

enAgro har i løbet af april i år gennemført en spørgeundersøgelse i 23 malkekvægbesætninger for at få et øjebliksbillede af de anvendte produktionssystemer og få specifik indsigt i dagens praksis med hensyn til gruppeopdeling af de malkende køer, både den fysiske opdeling og med hensyn til den tilbudte foderblanding, herunder praksis omkring tildeling af mineraler og anvendelse af specifikke tilskudsfodermidler.

De 23 malkekvægbesætninger - alle i lødsdriftsstalde - havde gennemsnitligt 243 årskøer varierende fra 89 til 700 årskøer. Undersøgelsen viser, at kun otte af besætningerne, svarende til cirka en tredjedel, anvender gruppeopdeling. Den praktiserede gruppeopdeling omfatter typisk en gruppe med førstekalvskøer, eventuelt kombineret med ældre opstartere.

De otte besætninger, som anvender gruppeopdeling, giver dog alle uden undtagelse det samme fuldfoder til alle grupper. Ligesom de giver det samme mineralfoder, og de kan derfor ikke tildele specifikke tilskudsfodermidler på en målrettet måde, selvom de for eksempel har en gruppe med opstartskøer.

Om spørgeundersøgelsen

De 23 besætninger blev fundet på basis af randomiseret udvælgelse blandt samtlige besætninger, der er opført i RYKs årsberetning 2014. Besætninger med under 80 årskøer blev ikke kontaktet, da en del af dem formentlig har bindestalde og dermed har bedre mulighed for individuel fodring af køerne. Besætninger, som ikke umiddelbart svarede på telefonisk opkald, blev droppet. De 23 besætninger i undersøgelsen havde i gennemsnit 243 årskøer og en gennemsnitlig ydelse på 780 kg fedt plus protein.

Ensilage i top✓kvalitet

TOPSIL^{max}

— maximerer udbyttet af din ensilage

TOPSIL^{stabil}

— stabiliserer din ensilage

Se mere på:
www.ensilering.dk

Kontakt:
Søren Hertzum • Tlf. 2054 5685

Ko-komfort

- kosand fra Dansand

- Runde korn - fint sand
- Vi kan også levere, når det er frostvej

Kontakt din lokale vognmand for levering

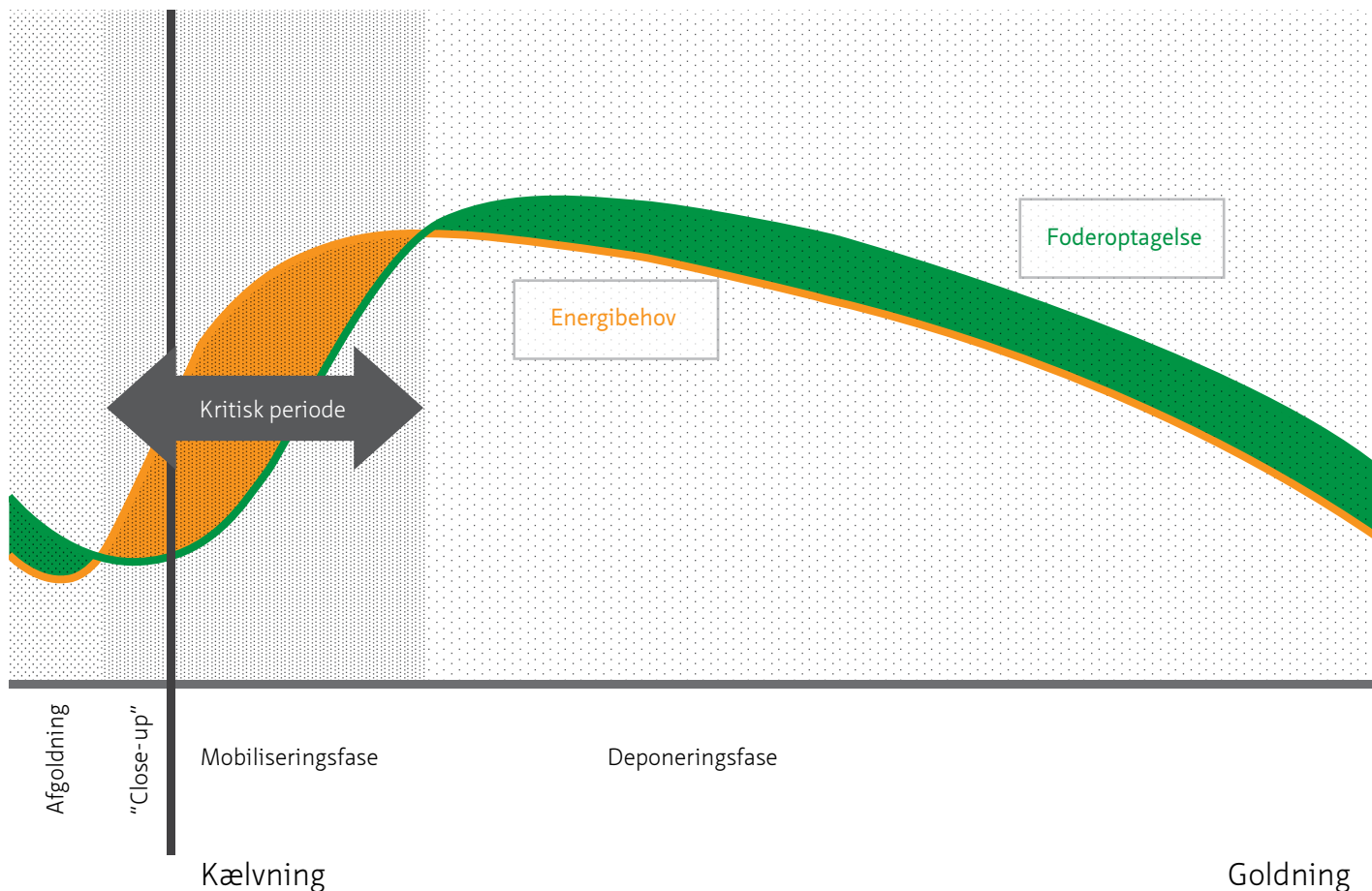

Ring og få et godt tilbud!

Dansand A/S Lervejdal 8B, Addit
Tel +45 86 82 58 11 DK-8740 Brædstrup

Figur 1

■ Den kritiske periode strækker sig fra to til tre uger inden kælvning og indtil cirka 100 dage efter kælvning. Der er 10 foderadditiver, som kan kompensere for det komplekse af sygdomsproblemer, som den utilstrækkelige foderoptagelse forårsager, og 22 ud af 23 besætninger anvender en eller flere af disse, men ingen anvender dem alle, og ingen anvender dem målrettet.

Tabel 1

	Malkende køer	Goldkøer
Organiske mikromineraler	Mere end hver anden anvender en eller flere af disse ting	Mere end hver anden anvender en eller flere af disse ting
Naturlig selen		
Naturlig E-vitamin		
Beta caroten		
Antioxidanter	Ingen	Ingen
Buffer	Hver fjerde	Ikke relevant
Gær	Hver anden	Hver tiende
Propylenglycol	Hver sjette	Ikke relevant
Niacin	Ingen	Ikke relevant
Kolinchlorid	Ingen	Ikke relevant

■ Anvendelse af specifikke tilskudsfodermidler i 23 tilfældigt udvalgte besætninger med mere end 80 årskøer. Angivelserne er behæftet med usikkerhed, da de baserer sig på besætningsejernes hukommelse, og i det hele taget er baseret på et lille antal besætninger.

En enkelt besætning skiller sig udenfor, idet den anvender to forskellige foderblandinger til sine to grupper malkende køer, men anvender dog de samme mineraler i de to blandinger.

Det helt generelle billede er, at de lakterende køer får en specialfremstillet mineralblanding, som er tilpasset den konkrete foderplan. Kun én enkelt ud af 23 besætninger anvender ikke foderadditiver overhovedet.

To af besætningerne giver deres køer adgang til ekstra kridt og/eller fodersalt efter ædelyst, og en besætning giver opstarterne adgang til natriumbikarbonat efter ædelyst. Der er ingen af besætningerne, som giver lakterende køer fri adgang til deciderede mineralblandinger. Fire besætninger forebygger ketose med propylenglycol, og syv besætninger anvender buffer. Propylenglycol er det eneste af de specifikke tilsætningsstoffer, som anvendes korrekt. Det vil sige kun i de første uger efter kælvning, og det hænger formentlig sammen med, at der normalt anvendes en flydende form, som ikke blandes i fuld-foderet.

Goldkøerne får standardblanding

Før goldkøerne er det generelle billede, at de tildeles en standardblanding, som indeholder naturligt E-vitamin og organisk selen. En

af besætningerne anvender en MineralRokker, mens en anden besætning har en hjemmelavet blå bønne som eneste tildelingsmetode for mineraler til goldkøerne.

Goldkøerne går typisk i en samlet gruppe og får enten en fuldfoderblanding, som for nemheds skyld blandes til flere dage ad gangen. I relation til indhold af biologisk let nedbrydelige stoffer som naturligt E-vitamin er dette uheldigt, da effekten på denne måde nemt svækkes af iltning.

Alternativt giver nogle besætninger deres goldkøer den samme fuldfoderblanding som de drægtige kvier. Dette gør det mere eller mindre umuligt at tilgodese goldkøernes behov for foderadditiver de sidste to til tre uger inden kælvning.

Dilemmaet for kvægbrugeren

Fodringsrådgiverne er generelt forsigtige med at anbefale anvendelse af de specifikke tilskuds-fodermidler. Eksempelvis kan man på Landbrugsinfo læse, at foderadditiver såsom organiske mikromineraler, propylenglycol og B-vitaminer kun virker eller har størst virkning, hvis de gives først i laktationen, og at det er unødvendigt dyrt at anvende dem i hele laktationen.

Spørgeundersøgelsen med de 23 besætninger viser, at en stor del af disse kvægbrugere ikke lytter til deres kvægbrugsrådgivere, idet stort set alle anvender en eller flere foderadditiver, selvom de ikke har mulighed for målrettet tildeling. Kvægbrugere anvender dem dog ikke konsekvent, men typisk kun fire-fem af de 10 nævnte i tabel 1. Det virker som om, at kvægbrugere er i et dilemma og vælger at lytte lidt til både deres kvægbrugsrådgiver og deres foderstofsælger.

Anvendelse af foderadditiver har potentialet til at blive en succes for kvægbruget, både i relation til økonomi og dyrevelfærd, og det kan det blive, hvis anvendelsen sker konsekvent og målrettet. ■

Artikelserie

I augustudgaven af Bovi var der i artiklen "Tildeling af mineraler i den kritiske periode" en omtale af de vigtigste fodertilsetningsstoffer, en mere dækkende forklaring af den kritiske periode samt eksempler på økonomiske tab som følge af det kompleks af uønskede kliniske og subkliniske tilstande, der kan henføres til mikromineraler, vitaminer, antioxidanter, vombalance og energiforsyning.

Husk AGRAR+ Bovi -Til fremtidens mælkeproducent

Som abonnent på magasinet Bovi har du gratis adgang til AGRAR+ Bovi og alle tolv udgaver i løbet af året, samt alle artikler på vores hjemmeside.

AGRAR+ Bovi på tablet er målrettet til den professionelle mælkeproducent. Her finder du udover magasinet flere artikler om inspiration til vækst, ledelse, økonomi og strategi med mere.

Du skal blot hente app'en i App Store eller på Google Play og logge ind med dit abonnementsnummer som brugernavn. Adgangskoden er dit postnummer. Er du i tvivl, er du velkommen til at kontakte os på telefon 7620 7970.

Bovi

bovi.dk &

